XXXIV. évf. Cluj-Kolozsvár, 1924. Május 5. szám

UNITÁRIUS KÖZLÖNY
A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Boldog családi élet.

Az ifju küzd, hogy férfikort érjen. Tervezget magának, készitget egy kis fészket. Abban már látja is a boldogságot, mert odaképzeli a szerény tüzhely mellé, azt a kit szive szeret, lelke átölel. Azt, akivel az életet átfogják élni szépen, boldogan. Minden jót bele gondol. Még azt sem bánja, ha a szegénység körülte leselkedik. Mig ifjak vagyunk, minden bajjal megharcolunk. Karunk erős, szivünk bátor, nem rettegünk a munkától. Majd ha megnő a kis család, lesz aki megosztja velünk a munkát. Nem fogunk bánkódni, ha Isten sok gyermekkel ajándékoz meg, mert minden jó, mi Istentől jő.

Tavasz van. Fészekrakás ideje. Minden bokor körül röpköd egy-egy kis családalapitó ábrándos ifju. Nagy körültekintéssel, nagy gonddal megfigyelik, hol és hogyan lehetnek teljes biztonságban, mert ha majd csipegni kezdenek a picikék, hamar rájok akad az ellenség. Már pedig a kis tehetetleneket jól meg kell védeni, hogy baj ne érje, ellenség el ne rabolja.

Csupa ének, csupa dal mindenfelé, mert ébred a tavasz, közeleg a virágnyitó május. Együtt él minden. Együtt keresik és szerzik a boldogságot. Minden kis fűszál, minden parányi féreg, minden táncoló bárányka együtt, körülted, veled van ember. Tied minden. Neked szól minden, rád tekint minden.

Boldog vagy ember, ha nyitott szemmel látod, tiszta szivbe gyüjtöd ezt a határtalan sok áldást. Ez a tied mind, ezt neked ajándékozza Istened. Rakjad fészkedet, keressed párodat, s ha megtaláltad kezdődik és folytatódik a boldog családi élet. Szeressed, becsüld meg mit Isten oly bőven ad neked.

Hódolat Amerika nagy férfiának.

Dr. Eliot W. Samuel egyetemi rektor 90 éve alkalmából.

A Washingtonok, Lincolnok, Parkerek, Emersonok, Channingek és Longfellowk nagy országába száll lelkünk. Bámulva állunk meg tengernagyságu folyók, sok mérföldre szóló vizesések, a felhőbe törő házak és tornyok, a minden merészségre kész amerikai szellemek óriás birodalma előtt.

Bámuljuk azt a fölfogó és átalakitó nagy hatalmat, amely a világnak példát mutat abban, hogy királyi trón helyett miképpen uralkodik milliók békessége és boldogsága fölött az egyszerü polgár, mihelyt elnöknek nevezik. Csodáljuk azt a villanyszikrával telt légkört, amely minden embert ujra szül, ha oda kerül a világ bármelyik zugából. Ujra szüli, mert fölébreszti benne az *akarást,* ami egyedül és csak egyedül szükséges ahhoz, hogy valaki hires, nagy, gazdag és tudós legyen. Tiszteljük azt a *bátorságot,* amely fölébred az elvetemült lélekben és szembe száll a régi, bűnös, feslett és elsülyedt emberével, önmagával. Szembe száll és megparancsolja, hogy tanuljon dolgozni, tudjon tűrni, szeressen lemondani, akarjon vagyont gyűjteni, hogy majd amikor férfikort ér az ujra született idegen, merjen visszagondolni az őshazára, az egyedüli, az igaz édes otthonra és tudjon visszatérni oda.

De leginkább bámuljuk azt a *közszellemet,* amely ha egyszer fölfedezi és megismeri az igazán munkás embert, a becsületes életü családtagot, a közcélra munkáló polgárt, azt megbecsüli, válláraveszi és magasabb polcra emeli a királyi trónnál, a felleget karcoló toronynál.

Ilyen mérhetetlen tiszteletnek voltunk olvasó tanui az utóbbi néhány hét alatt iróasztalunk mellett. Egy unitárius férfiut ért az a tisztelet, amit — ugytetszik — szintén csak Amerika tud kifejezni az arra érdemes ember életében.

Dr. Eliot W. Károlyról szólunk. Ez a név előttünk nem ismeretlen, mert Eliot Sámuel sokszor szólt már olvasóinkhoz. Az ünnepelt Eliot az édes atya.

Március 15-én töltötte be élete 90 évét. Ebből a hosszu életkorból 40-et az egyetemi ifjuság nevelésére forditott. Amerika legrégibb és legnagyobb egyeteme az unitárius alapitásu Harvard egyetem 33 éves korában megválasztotta rektorának. Ők elnöknek nevezték. A volt tanitványok és valakik ismerték, hallgatták és olvasták, a tisztelő hódolat minden dicsőségével elhalmozták 90 éve alkalmából. Nagy amerikai lapok szóözönét mi ismételni nem tudjuk, de azt szeretnők elérni, hogy olvasóink ismerjék meg ezt a ma legnagyobb unitáriust és tanulják meg miért tartanak nagynak valakit.

Eliot már tanuló korában megfontoló, körültekintő, nyugodt szemlélő és gondolkozó volt. Semmit sem fogadott el előzetes, mély megfontolás és megbirálás nélkül. Tehát öntudatos nevelője volt magának. De az embereket, a világfolyását mindig nyitott szemmel

szemlélte. Szeretett hallani mindenkit, szeretett látni jót és rosszat, de soha sem feledte, hogy egy bölcs és igaz Isten kormányozza az egész világot. Minden nehézséget legyőzött, mert mindig a jobbat választotta, még ha több fáradságba került is. Ő mestere volt az életnek s igy lett mestere ezerek és milliók életének. Halljuk kortársait és volt tanitványait:

Egyeteme az Eliot ideje alatt megteremtette az uj Amerika köz-

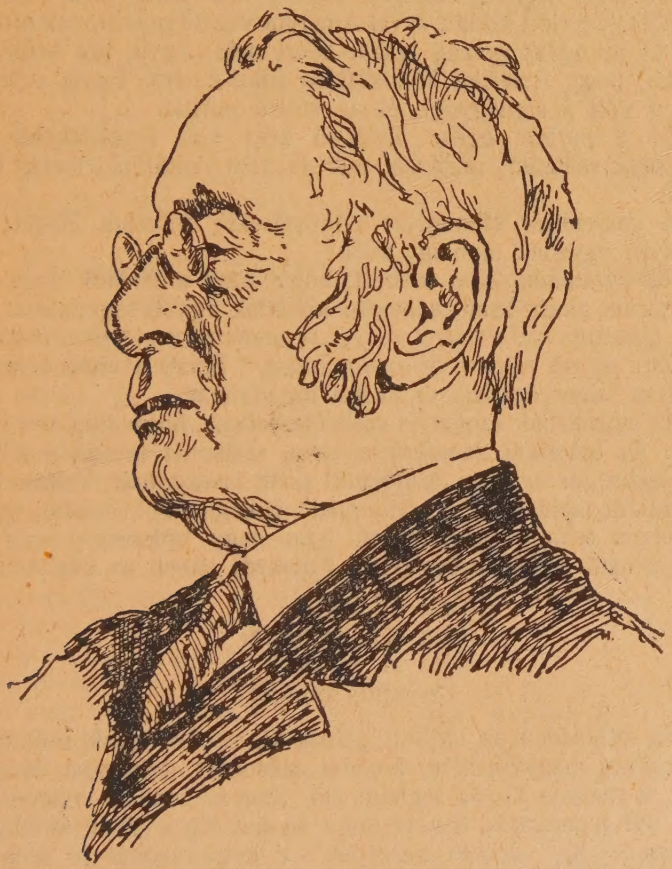

oktatási szellemét. Olyan hatást egy ember sem tudott elérni. (Hibben a Princeton egyetem rektora).

Jelleme: tökéletes egész. Ő mindenütt a teljes ember erejével hat. Eliot a becsületességnek uj formát adott. Tiszta és egészséges elméjét mindig a leggondosabban tudta kormányozni. Ő ma az Egyesült Államok legelső polgára. (Dr. Crothers combridgei lelkész).

Sem politikus, sem üzletember, sem pénzügyi tehetség nem tudott olyan vezető szerephez jutni egész Amerikában. (A Boston Herald szerkesztője).

Az utóbbi majdnem száz esztendő alatt, amely ujra szülte a világ gondolkozását, Eliot mint tanuló, tanitó, bölcs és államférfi a legnagyobb szolgálatot tett a világnak azzal, hogy a tiszta tudományosságot és az erkölcsi alapon nyugvó haladást munkálta. Dr. Eliot legnagyobb befolyást saját felsőrendü személyiségével ért el. Az ő magas gondolkozása, az a pártatlan támogatás, melyben minden nemes vállalatot részesitett, az a föltétlen odaadás, mellyel minden elsőrendü elvet segitett, Amerika legnagyobb jóltevőjévé emelte.

Wilson ezelőtt tizenöt évvel Amerika vezető polgárának mondotta Eliotot és az egész ország igazat adott neki. Egyik ifju kritikus azt mondotta, hogy Amerika közoktatása Eliot-contric. Egyik szerkesztő szerint ő volt a legnagyobb és az utolsó puritán.

Ez a puritán egész életében arra volt legbüszkébb, hogy unitáriusnak született, unitárius volt és mint unitárius élhetett eszményeinek.

A sok elölről elhangzott üdvözlésekre március 20-án tartott ünnepélyén egyebek után igy szólt:

Nekem mindig igen tetszett, hogy attól a férfitól vagy nőtől, aki unitárius akart lenni, sohasem kivántak egyéb fogadalmat ennél: *Mi az igazság szeretetében és Jézus szellemében egyesülünk Isten tiszteletére és az emberiség szolgálatára.*" Ennél a világ nem ismert s ma sem ismer tisztább és szebb fogadalmat.

Az egymásnak szolgálás szelleme kellene, hogy áthasson minden embert. Az amerikai demokrácia ezt a szellemet tanitja a világnak.

Örökségül nyertem szülőimtől unitáriusságomat. Vallásom szelleme családi életünkből, a „Harvard" collegiumból (tanitó, igazgató és egyetemi rektor) táplálkozott. Igen nagy bölcsesség van egyik nagyra becsült unitáriusnak (Hale Edward) ebben az intelmében:

Nézz föl, ne le
Nézz elő, ne hátra,
Nézz ki, ne be
Nyujtsd kezedet!

Én különösen az utóbbit „Nézz ki, ne be" gyakoroltam, mert arról voltam meggyőződve, hogyha másokért dolgozom és gondolkozom, a magam ügyét segitem elő. Engem nem az vezérelt, hogy mások mit mondanak, hanem hogy én mit látok jónak és helyesnek. Remélem — igy végezte beszédét —, hogy azokat a szép megnyilatkozásokat, amelyeket önök hozzám intéztek, fiaim, menyeim, unokáim és dédunokáim szivökre veszik és ott fogják hordozni, s ez a remény engemet kiválóan boldoggá tesz. (Dr. Eliot bezáró szavait az egész gyülekezet, ötszáznál többen, fennállva tapsolták több percig.)

Unitárius fogadalom.

Mi az igazság szeretetében és Jézus szellemében egyesülünk Isten tiszteletére és az emberek szolgálatára.

Mi a vallás feladata ma?

Dr. *Carpenter*, az oxfordi Manchester College világhirü tanára egy beszédében azt fejtegette, hogy mi ma a vallás feladata? E szerint a személyes üdvözülés régi vágya jelentéktelenségre sülyedt s helyébe lépett az emberi boldogságnak, az igazságosságnak, jóakaratnak az eszméje. Ez eszme megvalósitásával komolyan foglalkozott a skót unitárius konferencia, melyet Dundee városában tartottak jelen év március elsején. Ezen a gyülésen több nevezetes határozatot hoztak, melyekben a konferenciá kötelezte magát, hogy müködni fog a „Népek Szövetsége“ érdekében a nemzetek közötti barátság megszilárditásával, a társadalmi helyzet, az igaz vallásosság megjavitásával. Nevezetes pontja e határozatnak, hogy a versaillesi béke megváltoztatását is programmba vették, hogy a békét az igazság és jóakarat szilárd talajára alapithassák.

Főgondnokunk és elnökünk aranymennyegzője.

Báró Petrichevich-Horváth Kálmán, ez a tiszta szivember, ez a valódi bölcs férfi az ő áldó jó Istenétől sok becses ajándékot kapott hosszu élete alatt. De legnagyobb ajándék mégis élettársa az ő hüséges, kedves felesége gróf Csáki Katalin volt. Aki bepillantott a két nemes és nagy lélek családi életébe, megtalálta azt a miről mintát vehetett a kis és nagy, a gazdag és szegényes élethez, mert mindig szerényen, mindig egyetértve, mindig gondolkozva és dolgozva éltek. Szép családot alapitottak. Hat leány és egy fiu, mindenike méltó a szülőkhöz. Mindenik disze a családnak. Mindenik tiszteletet és megbecsülést vivott ki magának, nemcsak a főrendek között, hanem bárhol, mert mindenik szerette az embert ugy amint megtanulta a nemes érzésü szülőktől.

Nagy csapásban, ma is tartó bánatban volt részök. Az egyetlen fiu már mint nagy reményü ifju és egy leány meghalt. De a vesztes, a gyászoló szülők a csapás alatt is erőseknek, nagyoknak bizonyultak. Aki olvasta főgondnoki és elnöki beszédeit, elmefuttatásait, mindenütt a nagy gondolkozót, az igazi bölcset, a hivő lelket érezte maga fölött. Ő soha sem gondolkozott, nem élt önmagának. Ő mindig Istené volt. Isten akarata szerint élt, hitt és ugy is cselekedett.

Nagy veszteség e világra nézve, hogy a nagy lélek emberét kevesen közelithetik meg személyesen, mert a lélek kisugárzását, büvölő hatását csak akkor lehet teljesen fölfogni és átélni. Az unitárius férfiak a főgondnokot, a férfiak és a nők is a D. F. E. elnökét sokszor élvezhették. Gondoljanak vissza arra a hatásra, amelyet a lélek-ember elért anélkül, hogy szónoki fogással, messze terjedő hanggal kereste volna a hatást. Egy kis bokor alól fakad, a mező közepén, emberemlékezet óta a legtisztább viz forrása. Mindenki feléje hajol, iszik és boldogan megy tovább. Pedig igazok volt a régi magyaroknak, mikor a források mellett áldoztak Istennek.

Mi e lélekforrás mellett hálát mondunk a jó Istennek, hogy nekünk adta ezt a szerénységében utolérhetetlenül nagy férfiut. Hálát mondunk élete jobb feléért, kedves feleségeért, aki ötven éve aranyozza életét mind a felkelő, mind a lenyugvó nappal.

Hogy az ősi fészekből ki kellett költözniök (Nagyenyeden laknak leányuknál), szomoru. Ez a magyar nemzet tragédiájának egyik jelenetéhez tartozó részlet. De a hogyan nagy lelkökkel viselik, az mindenkinek aranyszabály és kulcs a boldogsághoz.

Köszöntjük aranymennyegzőjük alkalmából! Az összes unitáriusság szerető szive tavaszreggeli harmatával öntözzük frigyüket, hogy még sokáig boldogan éljenek!

TŰZHELY MELLETT

Konfirmáció előtt és után.

(Nehány szó a szülőkhez.)

1850-ben az unitárius püspök (Székely Sándor) azt tapasztalta, hogy némelyik eklézsiában a konfirmálás szép és üdvös szokása nem volt gyakorlatban. Ez a panasz ma már nem hallható, mert papjaink szorgalmasan előkészitik az ifjakat a hiterősités munkájában. De ez bizony csak annyit ér, mint ha a gazda tavasszal a földet jól megszántja, a törökbuzát beleboronálja, de a kapálásról elfeledkezik. Nemis egy, hanem két kapálás, sőt néha három is kell a kikelt apró zöld csemeték körül. Földmivelő gazdáknak fölösleges volna magyarázni, miért e sokszori szorgalmaskodás. Ők ismerik a dudvát és a burjánnak sok száz fajtáját, azt is bölcsen tudják, hogy a gyorsan növő áldásnak támogatásra van szüksége, mert ha eljön a viharos szél, kitépi gyökeröket, ledönti szárokat s végül is legfennebbb kórójával fizet a kedves amerikai vetemény.

Annyi bizonyos, hogy székely szülőink szeretik gyermekeiket. Van is gondjuk rá, de tapasztalatból tudható, hogy mihelyt annyira nőnek, hogy a konfirmáción átestek, azonnal igyekeznek szabadjokra bocsátani. Ekkor már kezdődik a nagyfiuskodás és nagylánykodás. Eleresztik magára a táncba, rábiznak olyan munkát is, amit jól és helyesen csak a felnőttek tudnak elvégezni. Nem vádolunk minden szülőt, de figyelmeztetjük, hogy a gyermek csak később tudja fölfogni és meghálálni a kissé szigorubb szülői gondot. Nagykorában, amikor már maga is szülő, bizonnyára meghálálja.

Az otthon maradott ifjak csak kioktatják egymást és megis védik ugy ahogy a falu szokásaiból következik, de az eltávozók, az idegenbe menők, a szolgálatba lépők! Furcsán gondolkoznak ezekről a szülők! Eleresztik, hogy szokjanak, ügyesedjenek, gyüjtsenek egy kevés pénzt a férjhezmenetelre, a gazdasághoz. Jó oldala

is van ennek elismerjük, de vajjon nem több-e a rosz belőle? Nem veszik-e észre, hogy a leányból „Uti cifra s házi rosz“ lesz. Nem tapasztalták-e, hogy a leány fejét elbolonditja a város s a városnak ezerféle hitványsága? Nem hallanak-e arról a sok gyászos és szégyenletes esetről, ami a fiukkal, de még inkább a székely leányokkal történik?

Fogadjanak el kedves szülők az *Unitárius Közlöny*-től nehány jó tanácsot:

1. Legyenek segitségére a papnak, papnénak és az énekvezérnek, hogy szervezhessék meg a *konfirmáltak egyesületét.* Nevezzék el az *ifjuság Dávid F. Egyesületének.*

2. Legyen gondjuk rá, hogy a konfirmált ifjak a konfirmáció ünnepén, minden esztendőben, seregesen jelenjenek meg a templomban s a konfirmáló ifjakat fogadják be az egyesületbe s köszöntsék az ünnepély alkalmával.

3. Gondoskodjanak arról, hogy ha valamelyik eltávozik a községből, irjon levelet és élete vagy helye változásáról, sorsáról mindig értesitse. Arra irjanak választ.

4. A községi D. F. E. vállalja a helybeli énekkarban részvételt s ott tanulják meg az uj énekeket és a templomi istentiszteletet énekökkel tegyék vonzóvá.

5. Vállalják a templom környékének és a templom asztalának virággal diszitését.

Ha a szülők gyermekeiknek megadják a biztató jó tanácsot rendre, lassan boldog érzéssel fogják látni, hogy az ifjuság a község s az egyház disze, virága lesz.

A küzdő Jákób

Nem bocsátalak el téged, amig meg nem áldasz engemet. I. Mózes: 32, 31.

A küzködő, félő, aggodó Jákóbnak felkiáltása ez: nem eresztelek el addig, amig meg nem áldasz. Az a Jákób mondja ezt, aki ravasz fogásokkal megcsalta bátyját, Ézsaut és beteg, öreg atyját, Izsákot. Ez a sima, világfi és az élelmes, szép beszédü Jákób elmenekül testvére haragja elől. Nem mer szembeszállani az erősebb testvér haragjával, nemcsak azért, mert testileg sokkal gyöngébb, hanem azért sem, mert érzi, tudja, hogy bátyjának a haragja nem jogtalan. Elmegy tehát hazulról, messzi, messzi. Ott van sokáig Lábánnál, édes anyja testvérénél. Ott családot alapit, meggazdagodik, de azért mindig vágyódik haza. Egyszer fölülkerekedik a honvágy benne és haza indul. A Jabbók folyó révénél meghál, remény és kétség közepette, mert nem tudta, hogyan fogja fogadni testvére. E remény és kétség közepette éjszaka különös eset történt vele. Egész éjjel küzködött egy férfiuval, aki az Ur volt s azt mondotta az ismeretlen férfiunak: Nem eresztelek el addig, amig meg nem áldasz. Az ismeretlen férfiu pedig azt mondotta: Ezután nem Jákóbnak hivnak téged, hanem Izraelnek, ami annyit tesz: Istennel küzdő, eget ostromló.

Jákóbban föltámadott a jóra való törekvés és egész éjszakán át küzdött, fáradott Isten áldásáért. Az áldás nem is maradott el, mert Ezsau elébe ment, testvéri szeretettel fogadta rég nem látott öccsét.

Ez a történet nagyon nagyon régi, mégis ma is ujnak tetszik. Abból az időből való, midőn az emberek azt hitték, hogy Isten emberi formában is megjelenik, megmondja a jövendőt, int a bekövetkező rosz ellen. Jákóbnak is olyan gyermekes képzelete volt az Istenről. De akármilyen egyszerü, kezdetleges is volt ez a képzelet, sokat jelent és a nagy bölcsek, a mai világ nagy tudósai sem tudják szebben, megkapóbban kifejezni az embernek Isten után való vágyódását, Isten áldásának várását.

Mindent, ami szép és nagy, csak küzdelemmel, izzadással érdemelhettünk ki. Ki ne szeretné, hogy Isten megáldja az ő soknemü áldásaival? Ki ne örvendene a békének, boldogságnak, sikernek, gazdagságnak? Ki ne vágyódna a lélek gazdagsága után: hitért, reményért, szeretetért? Igen, mindnyájan vágyódunk, sóhajtozunk, imádkozunk ezekért az áldásokért.

De ez nem elég. Mindenkinek küzködni kell. Küzdeni egy erős férfiu ellen aki üldözi. Aki legtöbbször nem más mint ő maga, tudniillik az a bennünk levő jákóbi természet, amely mindig többre vágyik annál, ami megilleti. Elcsalja az atyai örökségből azt, ami a másik testvéré.

Aki legyőzi magát azt Isten uj országgal, boldogsággal áldja meg.

B. P.

Ki a jó unitárius?

Azt tartom ma jó unitáriusnak, ki hitéért és vallásáért, annak jövőjéért, biztonságáért, erősödéséért szivesen hoz meg minden tőle telhető áldozatot, hogy az igazság általa az ő lelkén keresztül terjedjen és erősödjék, miként a mártir Dávid Ferenc és hosszu sorai a vértanuknak, kik máglyákon és vérpadokon keresztül bámulatba ejtő kitartással hirdették, hogy az igazságot utjában feltartóztatni nem lehet. Dávid Ferenc egymaga többet tett a vallás igazságainak diadalra juttatásáért, mint minden királyok és hadvezérek hiu és véres munkája. Jöjjön ide tehát e hit igazságainak kristály, átlátszó, tiszta, üditő forrásához, kiknek az élet megvérezte, megsebezte a szivét; nyissák ki sziveiket, ne legyenek rossz akarattal ember az ember ellen. Mert elhull a virág, eliramlik az élet . . . Látjuk, sülyed a világ ódon hajója, recseg-ropog, általános nyomoruságban vagyunk s ez alól szabadulni, menekedni itt e földön nincs hatalmában senkinek! Háboruságaink, nyomoruságaink és sanyargatott állapotunkból e hivságok és fertelmek földéről hiv bennünket Ézsaiás próféta, mondván: „Térjetek én hozzám, hogy megtartassatok, földnek minden határai, mert én vagyok az Isten és nincsen más!“ Hulljon le immár itt e jelen való világon rólunk a testiség pora!

Nagyvárad, 1924. jan. 24.

Kovács József, hadisérült katona.

NŐK VILÁGA.

HŐSÖK.

Sandiné Ady Mariskának ajánlom.

Testvéreim! ti bús sápadt asszonyok,
Kiknek vállain baromi teher,
Kik némán hordoztok robotos sorsot,
Míg léha vágy a pamlagon hever . . .
Ti roskadoztok jármában a gondnak,
Ti viaskodtok, mint a férfiak . . .
Pelikán madárként tépett kebellel . . .
Önvéretekkel neveltek fiat.

Oh én érzem, érzem szörnyü szenvedéstek!
Jaj! én látom titkos, véres könnyetek . . .
Dolgos kezeitek imádsággal áldom,
Panasztalan szátok panasza legyek.
Kinzott testek kínja én rajtam át fájjon,
Marcangolja húsom, tépje szivemet . . .
Véresen szakadjon belőlem ki fájón,
Rendítsen meg minden tompult ideget.

Oh, hadd sikoltsam én süket fülekbe:
Nem látod Őket bünös, rút világ?
A szent jövőért lelkük már rád feszült
S szegény testük már vérzi Golgothád . . .

Ölelse a Gög alázat könnyét,
Ha megpillantja hajlott vállukat,
Szeretet! jöjj hymnuszos ajakkal
S virággal hintsd be véres útjukat.
Önzés mámorából a Bús józanuljon
S mea-kulpázva önt se kincseit,
Életet áldozni Tőlük tanúljon,
Kinek szivéből elveszett a hit.

. . . Sikolts, sikolts te néma fájdalom!
Én rajtam által halljad hát világ!
S megszégyenülten, hódolva csodáld
Asszonyhomlokon hősi glóriát.

ÜRMÖSI KÁROLYNÉ.

Kötőke. Ápr. 10-én hatodik kötőkéjét tartotta a kolozsvári „Nők Szövetsége". Szép sikerben ez sem maradt el a többiektől.

A nivós műsor a következő volt: 1. Gál Marcel III. gymn. növendék előadta Hubay „Cserebogár" ábrándját, sokat igérő precizitással, zongorán kisérte Ütő Mancika. 2. Nagy Margit szavalta érzéssel Endrődi S. „A gyermek" cimü költeményét. 3. Tárcza Ilonka és Lőrinczy Sárika: énekduett a „Lakmé" operából. A nagy tetszést kiváltott énekszámra ráadásul a „Barcarola" duettet énekelték. Mindhárom szám a legnagyobb elismerést érdemel. Háziasszonyok voltak: Dr. Kiss Elekné, Nagy Józsefné, Ütő Lajosné. — *Szemlélő.*

Felhivás. A kolozsvári D. F. E. unitárius „Nők Szövettsége" választmánya nevében fölhivjuk az unitárius szülők figyelmét arra, hogy aki városunkban óhajtja ipari pályára vagy munkára elhelyezni gyermekét, annak e tekintetben szivesen áll segitségére a szövetség. Kérjük a „Nők Szövetsége" ügyvezető-elnökével vagy a főtitkárral kellő időben lépjenek érintkezésbe. Kolozsvár, 1924. április hó. Hitrokoni szeretettel: *Dr. Boros Györgyné* ügyv. elnök, *Ürmösi Károlyné* főtitkár.

Homoród-Keményfalván lelkes hangulat mellett megalakitották a „Nőegylet"-et. 60 tagja van, tagsági dij évenként 5 leu. 1924. január elején kezdette meg összejövetelét s azóta minden szerdán nagy érdeklődés mellett müködik. Elnöke: Kelemen Sándor lelkész neje; alelnökök: Lőrincz Péterné és Nagy Lőrincné; pénztárnok: Dombi Mózes énekvezér neje. Az egylet pénzalapja 330 leu, mely kamatozólag gyümölcsöztetik. Kézimunkálás közben nagyon szép sikerrel szerepeltek asszonyaink az estélyeken szavalatokkal, monolog, diologok előadásával, uj énekek (egyházi) tanulásával. Lelkész és énekvezér előadásaikkal egészitették ki a műsor pontjait. Most készül a Nőegylet az egyház uj harangja felszentelése alkalmával rendezendő szindarab előadására. Vallásos estély minden vasárnap tartatott áprilisig. Az egyházias, vallásos élet emelkedést mutat, nagy érdeklődés, lelkes szereplés közbejöttével. Ugy a Nőegylet, mint a vallásos estélyek, a mostan megalakult „Dávid Ferenc Egylet" kebelében müködik.

Gondolatok.

Legyőzhetsz, meghódithatsz mindent: a földet, levegőeget, elemeket és önmagadat, csak az elfogultsággal körülbástyázott *emberi* butaságot le nem győzheted, meg nem hódithatod sohase!

Alázd meg magadat minden órában porig Alkotód előtt; tisztitsd meg szivedet és agyadat sugárzó lényében s ő atyai szeretettel emel föl magához, biztat, bátorit és lassanként saját képére formál át! Addig azonban minden kérésed, panaszod előtte durva önzés, istenkáromlás ajkadon, mert Istent: az örökjóságot, örökszeretetet, itt e földön egyedül csak a te benned élő isteni lélekkel dicsőitheted!...

Valld be: elrejtett bensőd mélyén mi a legféltettebb vezérlő vágyad és én rád ismerek!

Ne a formát, a csillogó vagy sötét felszint, a tévutra vezető, hamis külsőt nézd; de az élő lelket lásd meg a látszat mögött

s mindent ugy értékelj! — Forditsd befelé tekintetedet és ne rágódj szüntelen mások szennyén, mocskán, mint az élősdi rongyféreg, hanem őrködj éberen csak önmagad fölött! — Óh, hisz már ez is — mindnyájunkra nézve, kivétel nélkül — ép' eléggé sulyos, szép és szent *emberi* feladat!

Bujdosóvá lettél?; mindened rombadőlt?; kebledben sincs semmi, mire vigyázhatnál, ami fentarthatna?; könyörögd le Istent, mint hajdan elődeid, dobogó szivedbe; őrizd meg ott tisztán életed fogytáig és érette, vele törj bizva előre!

Mindnyájunknak, akiknek nyelvén beszélek — ha három, ha ezer, ha több személyben is megosztva — *egy* közös kincsünk, *egy* igaz Istenünk van; legyünk tehát mi is mindenkor valamennyien *eggyek* a mi közös kincsünkben és *egy* igaz Istenünkben!

Dr. Balog József (Toroczkó).

Szabolcska Mihály.

Egyik legnagyobb és legmelegebb szivü magyar költőnk, most ünnepelte 40 éves irói jubileumát. Lapunk többször közölte költeményét. Mindig élénk figyelemmel kisértük a költőpap lélekszerinti megnyilatkozását, mert éreztük, hogy mindig csak azt mondja el, amit szivén átszűrt. Tiszteletünk pálmaágát kivántuk átnyujtani költői munkássága 40. éve alkalmából. Sajnálattal látjuk, hogy akadtak emberek, akik ezt az ünneplést a maguk lelke szerint külön *utóünnepléssel* igyekeztek elhomályositni s a költőre egy budapesti hirlapiró által leadott beszélgetés alapján különböző módon reátámadtak. A támadást — mély sajnálatunkra — egy irónő vezette be s egyik legtisztább lelkü nagy emberünket egy nem is maga által megirott nyilatkozata alapján a „sötét denunciálás" vádjával illette. Felesleges hangsulyoznunk, hogy ez a vád épen olyan méltatlan Szabolcskához, mint egy költői uri nő tollához.

A támadások aztán egy kolozsvári pletyka-gyüjteményben olyan hanguvá fajultak, hogy Szabolcska kénytelen volt a becsületes emberek együttérzéséhez fordulni védelemért. A mi olvasóinkat nem kell figyelmeztetni arra, hogy Szabolcska Mihály meleg, nyilt, magyar lelke mennyi virágot termett nekünk. Ezt a lelket büszkén valljuk a miénknek. Szivünkből együtt érzünk vele s olvasóinkkal együtt megvetéssel fordulunk el az ellene indult hajszától.

Szabolcska fölhivása különben a következő:

Azok az ugynevezett emigráns „bécsi magyar" ujságirók, akik a bolsevizmusban való részességük miatt nem mernek magyar földre lépni, az utóbbi időben minket, romániai magyarokat akarnak boldogitani s irányitani egy jobb jövendő felé. Kolozsváron már letelepedett belőlük egy tucatnyi. S mivel az ideözönlésük ellen alólirott nemrégen valahogy szót mertem emelni, megizenték nekem, hogy „lehetetlenné fognak tenni", hogy ki fognak üldözni innen engemet.

Üzenetük valóra váltásaképpen ma megküldötték nekem zárt

boritékban egy füzetes, „Gyilkos“ nevü ujságjokat, melyből az én tiszteletemre külön „Szabolcska-számot“ adtak ki.

Nekem velük szemben és az ő ujságirói modorukkal, hangjukkal szemben igazán nincsen más fegyverem, mint a becsületes emberek szolidáritása. Felhivom a magyar sajtót és minden becsületes magyar ember figyelmét ezeknek az uraknak minden rólam szóló és velem foglalkozó irásaikra. Szeretném, ha minél általánosabban olvasnák, hogy minél általánosabbá lehetne a magyarságnak róluk való véleménye.

Kérem a magyar lapokat e közleményem szives átvételére.

Temesvárott, 1924. április 14-én. **Szabolcska Mihály.**

Élet a gyülekezetben.

Folytatás és vége.

A keresztény gyülekezet benső életének sikerét a közös cél ismerete és a cél elérése érdekében folytatott közös munka biztositja. A keresztény gyülekezetnek nagy céljai vannak. Istenországa eljövetelének munkálása olyan széles mező, amelyen a kötelességek ezreivel találkozunk. Csak ha e feladatokat megismertük s ezeknek megoldását közösen kötelességünknek ismertük el, akkor lesz a gyülekezet munkája céltudatos, benső élete komoly és keresztény. Lelki egységet nem közös szórakozás, hanem közös munka tud teremteni az emberek között. A kórházi ápolókat jobban összehozza lelkileg a közös munka, mint a kaszinó tagjait a közös szórakozás. A gyülekezet munkájába minél több arravaló embert kell bevonni s a munkát meg kell osztani. Alig van szomorubb tünet s alig lehet megalázóbb gyülekezetre és lelkészre egyaránt, mint amikor egyetlen emberre biznak minden fontosabb feladatot. A lelkész sokkal jobban teszi, ha más és más embereket állit munkába, mint ha maga végez el mindent. Sok jóindulatu ember van gyülekezeteinkben, aki ha egyelőre nem is alkalmas önállóan vezetni egy munkakört, de arra szépen ránevelhető pár év alatt. S egy becsületes, őszinte keresztény ember ezzel sok gondtól, fáradságtól, esetleg gyanusitástól menti meg a lelkészt.

Egy 300—400 lelkes gyülekezetben van gondnok, aki főleg az anyagi ügyek őre és irányitója, gyülések vezetője. Mellette a pénztáros, aki a gondnok helyettese lehet, de még jobb, ha más az algondnok vagy gondnokhelyettes. A pénztáros eszközli a kifizetéseket s igy minden vasárnap a legpontosabban ott kell lennie az eklézsia ládájának a kulcsával. A gyülekezetben van D. F. fiókegylet, ennek elnöke, alelnöke, pénztárnoka. Az egyházközségi jegyző, egyházfi, harangozó. Ezekben 8—10 munkatársat kap a lelkész, akik ha mind ismerik feladatukat és teljesitik kötelességüket s példás keresztényi életet élnek, eljárnak a templomba, iránymutatókká lesznek a gyülekezetekben: tőlük kedvet kapnak mások is a munkára. Nagyobb,

1000—1200 lelkes gyülekezetben földrajzilag kell kerületekre osztani a gyülekezetet s lehetőleg minden utcában egy-egy centrumot létesíteni. Ha a 300—400 lelkes gyülekezetben az estélyeket 50—60-an látogatják, az 1000—1200 lelkesben 150—200-an kell hogy legyenek. Ilyen helyeken a tanitók, esetleg segédpap kell hogy egyik vagy másik missziót vezesse.

A gyülekezet benső életére fontos hatással van a lelkész személye. Ha a lelkész derült kedélyü, hivő, istenes ember, jó férj, gondos apa, jó barát, akkor a munka könnyen és szépen megy. Ha egy kis jóizü humorral is bir, ez éppen nagy adomány. De ha nincs meg ez adománya Istentől, akkor ne próbálja szúrás, savanyu izlésteleségekkel ezt pótolni, mert ez hamarább szétugrassza a gyülekezetet, mint bármi más. Itt a pásztornál is talál egy hires német homiletának a mondása, aki a szószéki munkára vonatkozólag mondotta: „Jobb prédikációt mondani annyi, mint jobbnak lenni."

Istenországának tiszta buzaszemei hol csiráznak ki, ha nem az emberek szivében és hol fognak szárba menni, ha nem a keresztény gyülekezetben? Kiss Sándor.

Hirek a külföldi unitáriusokról.

Ünnepelni készülünk. Angliában és Amerikában az unitárius vallás nagy nehezen szerzett polgárjogot. Mart rok vére, apostoli hév és buzgóság vivta ki szabadságát. De kivivta és diadalmat biztositott számára. Csodálatos véletlenből 1825-ben május 25-én szervezték egyházzá mind a két országban. Esztendő multával ünnepelni fognak Anglia és Amerika unitáriusai. Mi is velök. Készüljünk.

Dr. Drummond Calcuttában (India). Olvasóink emlékeznek W. H. Drummond angol papra, aki egyházunknak egyik legnagyobb jóakarója külföldön. Most Indiában Calcuttában van, hol a Brahma Somaj hitfelekezet templomában prédikált a vallások és nemzetek testvériségének eszményéről. Drummondot Indiában is meleg ünnepeltetésben részesitették. A Brahma Somaj hitfelekezet olyan vallás Indiában, mint az unitárizmus a kereszténységben. E hitfelekezet legkiválóbb apostolai közé tartozik Keshub Chunder Sen és Rabbindranath Tagore.

Dr. Pitter (Lemberg) az International Movement for Reconciliation (nemzetközi békemozgalmak) csehszlovákiai csoportjának delegátusa, középeuropai szervező-tanulmányutja alkalmával Kolozsvárra is ellátogatott. A D. F. E. Ifjusági Körében igen érdekes előadást tartott, melyben kiemelte, hogy az európai helyzet bonyolultsága csak egyképen oldható meg, ugy, ha az emberek lelkében a szeretet és a béke lesz urrá annyi évi vérontás és gyülölködés után. A németnyelvü előadást (magyarul tolmácsolta dr. Borbély István) nagyszámu hallgatóság kisérte élénk figyelemmel. A teológiai tanárok mellett az egylet rendes tagjai és a ref. teológia számos tagja tették a hallgatóságot. Dr. Pitter, ki eddig Jugoszláviát, Bulgáriát és Romániát járta be, most Magyarországra utazott, hogy ott is terjessze magasztos és szép eszméit.

Egyleti munkásság.

A Dávid Ferenc Egylet müsoros estélyét március hó 29-én — mint már jeleztük — Kolozsvárt a kollégium ez alkalomra külön feldiszitett tornatermében tartotta meg. Az estélyt hangverseny vezette be, amelyen Hevesi Piroska zongoramüvésznő és Pfeiffer Alfréd operaénekes szerepeltek. Hevesi Piroska nagyszerü, pompás müsorával gazdag müvészi élvezetet nyujtott a nagyszámu közönségnek s brilliáns technikája egyaránt magával ragadott mindenkit. Müvészetének a D. F. E. keretében való megragyogtatásáért köszönet illeti őt. Pfeiffer Alfréd operaénekes énekszámaival tette feledhetetlenné ennek az estélynek kedves emlékét. Pfeiffer őszinte, nagy hatást váltott ki s aki eddig nem hallotta volna az ő hatalmas hangját, biztos, fölényes énektudását, preciz technikáját, azt kiváltkép megfogta hangjának lebilincselő ereje. Hevesi és Pfeiffer szereplése elsőrangu nivót biztositotta a hangversenynek. A hangverseny után reggelig csapongott a jókedv s nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy a szezont méltón zárta le a D. F. E. gyönyörüen sikerült, előkelő estélye. De amikor kifejezést adunk ennek az örömünknek, nem mulaszthatjuk kiemelni a rendezés nehéz munkáját, amelyet a D. F. E. lelkes, melegszivü, önzetlen asszonyai végeztek ügyvezető elnökük vezetése alatt. Mindeniküknek külön-külön fel kellene jegyeznünk a nevét, de tudjuk, hogy ők nem ezért a csekély elismerésért dolgoztak s hogy a munkájukat befejező siker sokkal nagyobb öröm és boldogság az ő részükre. Ez a nemes, agilis asszonygárda példát akart mutatni, hogy a közös, nagy cél érdekében milyen munkát tudnak ők végezni s hogy az asszonyok müködése milyen szükséges és áldásos, ha őszinte rajongással végzik azt. A D. F. E. asszonyai ezzel a rajongással dolgoznak minden egyházi kulturáért s a siker nem is marad el sehol és soha.

A kolozsi D. F. E. husvét másodnapján este rendezett sikerült estélyt a fürdővendéglő nagytermében. Ajtai Margit „Szökevény" cimü szinjátéka került előadásra Bácsi Dániel, Kun Róza, Dezső György, Kovács Pál, Fazakas József és Bácsi Anna szereplőkkel. Ezt követte Gyallai Domokos „A szerelmeslevél" cimü vigjátéka Dezső György, Kovács Biri és Kozma Erzsébet előadásában. Halász Iván felolvasása után Bácsi Erzsébet nagy tetszés mellett adta elő a „Figyelmesség áldozata" cimü monológot. Az estélyen nagy társaság volt jelen, élénk tetszésnyilvánitásokkal kisérve az egész eloadást, melynek előkészitése a Bácsi Erzsébet érdeme.

Dávid Ferenc estélyünk alkalmával felülfizettek: ifj. br. Daniel Lajos 1000, dr. Elekes Domokos, Lőrinczi István, Rosmann Jenő, Ugron Zoltán 500—500, dr. Fazakas Miklós 420, Katona Ferenc 420, dr. Demeter Atila 320, dr. Zoltán Gyula 300, Péterffy Albert 280, dr. Boros György, dr. Ferentzi Géza, Kuel György 200—200, Tolvaly Tibor, Pál Ferenc 150—150, Deák Miklós, Csifó Salamon, Gálfalvi Sámuel, dr. Gáspár János, Gombos Eszter, dr.

Gombos Jánosné, br. P. Horváth Kálmán, dr. Kiss Elek, Kisgyörgy Sándor, dr. Máthé István, Szakáts Miklós, Székelykereszturi T. pénztár, dr. Nagy Béla, Wlassak Henrik 100—100, ifj. Gyarmathy Lajos, Biró Pál, Pap Mózes 60—60, Pál Dénes 50, Bálint Domokos, Gábor Márton, Kiss János, Kovács Margit, Pap Ferenc, Péter Ödön, Sándor Irma 40—40, Barabás Lajos, Gombos András, Fried Gábor, dr. Weisz Fülöpné, Török Lajos 30—30, Nagy József, Poştoia Péter, Gagyhy Albert 20—20, Szász Dénes, Sófalvi János, Gyarmathy Dénes, Pálffy Ákos 10—10 Leut. *Gyüjtésből befolyt összegek.* Özv. Bartók Endréné és Boros Jenöné gy. ivén 320, Özv. Bónis Ferencné és Fodor Irma gy. i. 220, Derzsy Zoltánné és Szakáts Miklósné gy. i. 735, dr Fazakas Miklósné és Osváth Árpádné gy. i. 695, Herczeg Józsefné és Simó Károlyné gy. i. 333, Özv. Mátéffi Ferencné és Pável Ferencné gy. i. 385, Nagy Elekné és Kibédi Pálné gy. i. 409, Nagy Lajosné és Bálint Domokosné gy. i. 455, Pap Mózesné gy. i. 353, Zöld Mária és Nagy Rózsika gy. i. 501, Deák Miklósné, gy. i. 215, Elekes Béláné gy. i. 550, Katona Ferencné gy. i. 616, ifj br. Daniel Lajosné gy. i. 400, Murvay Samuné gy. i. 415, Szentkirályi Gusztávné gy. i. 20. Leu. *A természetben befolyt adományokból* kedves háziasszonyaink tésztákat árusitottak ki. *Ajándék tárgyakat adományoztak* kisorsolásra: dr. Elekes Domokosné, dr. Fazakas Miklósné, özv. dr. Jankovich Pálné, Sándor Irma urhölgyek. Ugy a gyüjtés megszervezésében, mint a kivitelben dr. Elekes Dénesné urasszony volt a legfáradhatatlanabb, aki mindenre kiterjedő figyelmével és lekötelező szivességével a legnagyobb áldozatot hozta estélyünk sikeréért. Cristu—Székelykeresztur, 1924. március 15-én. *Pap Mózes* f. e. elnök, *Boros Jenő* f. e. titkár.

Székelyderzsben virágvasárnapja az ifjuság ünnepe volt. *Délelőtt* zsufolt templomi gyülekezet előtt 23 ifju növendék konfirmált szép ünnepély keretében. *Délután* az isteni tisztelet végeztével a templomban a D. F. ifjusági egyesület tartotta meg a téli évadban véghez vitt munkásságának beszámolóját diszközgyülés keretében a templomi gyülekezet előtt. Ének, szavalat, felolvasás és beszámoló volt a gyülés tárgya. Az ifjuság uj egyházi énekeket adott elő; szavalt: Nagy Irma f. Brok Ilona, Dénes Erzsi, Pál Judith, István Zsuzsi, Dénes Ida, Pusztai Judith és Egyed Lajos. Felolvasást tartott: Balázs András lelkész: Ifjuság, vezetők és közönség cimen. A beszámolóból értesülünk, hogy az ifjusági egyesületnek van 23 leány és 26 fiu, összesen 49 tagja. Az egyesület védnöke: Balázs András lelkész, elnökei: István János és Biás Lidi, alelnökei: Kanyaró Géza és Brok Ilona, jegyzője Dénes Géza, pénztárnoka Kocs Mihály, gazdája Kocs Lajos és választmánya: Pál Márta, Fancsali Lidi, Dénes Erzsi, Nagy Irma f. Pál Judith, Csenkér Julis, Nagy Géza, Egyed Lajos, Barta Domokos, Biás Ferenc, Barta Dénes és Kanyaró Domokos. Tartott az ifjusági egyesület egy köz-, egy választmányi- és egy diszgyülést. A tagok szerepeltek hét (7) vallásos és egy müsoros estélyen, az uj harang átvételi és felszentelési ünnepélyein.

Ezen alkalomkor szavalt és szerepelt 23 leány és 13 fiu. Megtanultak és elszavaltak, illetve előadtak, 51 költeményt, egy monologot, 2 dialogot, 3 trialogot és egy két felvonásos szindarabot; 11 uj egyházi és négy világi éneket. Felolvasást az előadásokon tartott: Balázs András lelkész 5, Ádám Dániel áll. tanitó 4, Szathmáry Ferenc áll. ig. tanitó-énekvezér és Szathmáryné 2—2, a hivek közül Toró Zsigmond és Biás Ferenc 1—1 alkalommal. Az életből ellesett „esetek"-et olvasott fel többször Balázs András lelkész. Az ifjusági egyesület 200 leuval belépett a D. F. E. alapitó tagjai közé. Elhatározta a vetitő-gép rendbeszedését, hogy ezzel folytathassa a jövő télen az előadásokat. Üléseiről rendes jegyzőkönyvet vezet. Pénzvagyona 2000 leu. A diszgyülésen a tagok között jutalmul kiosztott 2 drb. Dr. Boros: Női ima-, 4 drb. uj énekes-, 8 drb. Magyar Nép szavaló- és 18 drb. Pap Domokos irta Dávid Ferenc életrajza c. könyvet, mintegy 400 L. értékben. Elismerés illeti az ifjusági egyesület tagjait és vezetőit.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Változások a belsőemberi karban: Bordosra a főt. püspök ur kinevezte Mózes Mihály lelkészt azzal, hogy Bözödujfalura is beszolgálni köteles. Sárdra László Balázs iszlói lelkészt. — Bágyonba kántornak megválasztották József Lajos szentábrahámi tanitót.

Kolozsvárt a nagypénteki passziót szólamok szerint összeállitott énekkar énekelte Ütő Lajos énekvezér vezetésével. Résztvettek: Szentiványi Sándor, Lőrinczy Géza és 12 tagu énekkar. Husvét elsőnapján dr. Csiki Gábor prédikált Kolozsvárt, Csifó Salamon theol. dékán Enyeden, dr. Kiss Elek theol. tanár Mészkőn, Lőrinczy Zoltán Erzsébetvároson és Medgyesen. Kolozsvárt urvacsorai ágendát mondott dr. Varga Béla theol. tanár, aki első nyilvános szereplésével megnyerte a közönséget. — Ürmösi Károly esperes hetek óta betegen fekszik.

Böjti istentiszteletek voltak Kolozsvárt vasárnap délután. Ferencz József püspök ur kezdette meg. Résztvettek: dr. Csiki Gábor, dr. Kiss Elek, Csifó Salamon és virágvasárnapján dr. Boros György. Énekkel közremüködtek: Pap Domokosné és Tárcza Ilonka.

Uj élet Kolozsvárt. Dr. Ferencz József uj gondnok és Ürmösi Károly esperes-lelkész egyetértő vezetése alatt Kolozsvárt megkezdődött az alkotó munka. Egy 15 tagu bizottság megállapitotta a hivek teherbiróképességét s ahhoz képest kirótta az egyházi adót mindenkire. Az összeg megközeliti a kétszázezeret. Emellett megindult az adakozás a templom javitására, ami szintén kétszázezeret követel. Ünnep első napján hölgyeink gyüjtést rendeztek és az önkéntes adományok meghaladták a kétezret. A pénzeket Hadházy Sándor uj és buzgó pénztáros fogadja az unitárius kollégiumban.

A szentábrahámi kántorság ügyében legfrisebb intézkedése a prefektusnak az volt, hogy a gondnok állatait lefoglaltatta és há-

rom nap alatt el is akarta árvereztetni, a kántor 30 ezret meghaladó önkényes követelése kielégitésére. Az E. K. T. kiküldöttje, Kovács K. titkár felvilágositására az ügy levétetett napirendről annál is inkább, mivel a semmitőszék hasonló ügyben elutasitó itéletet hozott, vagyis az illető (református) egyházközséget felmentette a fizetés kötelezettsége alól.

Ujabb iskolai sérelem érte egyházunkat, mert a nagyváradi állami nőképezdébe egy unitárius leány hitoktatására kiküldött dr. Perédi György egyháztanácsostól az igazgató azt követelte, hogy románul tanitsa. Ilyen tulkapásnál csak az a másik volt nagyobb, hogy a gör. keleti román papot óhajtják megbizatni a tanuló oktatásával. Quousque tandem!

Bodoczy Sándor Amerikából hazatérve, 1924. április hó 14-én K. Dombón előadást tartott. Az előadás, amelyen mintegy hatvanan vettek részt 6 órától $^1/_2$9 ig folyt le. Az Acronban élő magyar unitáriusoknak rokonai, szülői könnyes szemekkel vették át az izeneteket. Bodoczy mindenik számára hozott jó hirt s kellemes meglepetést. Előadás végével a megjelentek kérdéseikkel ostromolták. Kellemes meglepetés volt, mikor bejelentette, hogy az acroni unitárius egyházközség a dombói egyházközség részére 100 dolláros gyüjtést inditott be, melyet a harmadik harang beszerzésére fogunk forditani. Ugyancsak ez alkalommal Ütő Lajos lelkésznek 3 dollárt, Miklós János tanitónak 2 dollárt, Szabó Imrének 1, Miklós Mihálynak 5 dollárt adott át. Szabó Imrénének 2 zsebkendőt is küldöttek a hozzátartozói. Az uj zsebkendők könycseppel teltek meg. Előadás után szükebb baráti körben éjfélig hallgattuk a viszontagságos ut részleteit. Igen kivánatos lenne, hogy a kör mindenik egyházközségében tartson előadást. *(Ü. L.)*

A felsőrákosi egyházközségben a papi ház sok baj és vajudás után — ha nem is egészen kifogástalanul — elkészült. Szép és tágas épület, méltó a nagy gyülekezethez. Ugyanott a szénakepét egy 14 hold területü kaszáló megvásárlásával előnyösen megoldották.

Elekes Dénes néhai egyháztanácsos emlékére Siménfalván a család 500 L alapitványt tett. Szép példája a gyermeki kegyeletnek.

A székelykereszturi egyházközség kepefizetési tervezetét az E. K. T. jóváhagyta. Az uj pályázatban ez fog szerepelni.

Kis bibliát fog kiadni a budapesti egyházközség a III—IV. elemi osztályok részére.

Épités és javitási munkálatok folynak: Nyárádszentlászlón (uj papi ház), Dicsőszentmártonban (földgázbevezetés), Sepsiszentgyörgyön, Abásfalván (javitás) Székelyszentmiklóson (uj otthon).

Lupényben egyre fokozódik hiveink áldozatkészsége. Az évi rendes közgyülésen ujból meghosszabbitották a jövedelem után fizetett havi 2%-os egyházi adót, illetve illetményt, mely jelentékeny összeget tesz ki, de emellett hiveink külön adományaikkal is hozzájárulnak „Papilak“ alapjukhoz, hogy mielőbb törlesztődjék az

adósság. Az adományok kezdeményezésekor Kovács Mihály presbiter mutatott szép példát, ki 1000 Leuval kezdett uj lapot aranykönyvünkben. Ily adományokat az egyházközség pénztárába rajta kivül még befizettek: Bodó Péter 100, Ifj. Lengyel Péter 100, Kálmán Zsigmond 50, Molnár Ferenc 50 Leut. Felajánlottak még: Luka Sándor 1200, Benczédi Lajos 500, Szász László 100, Ratfai Imre 100, Tamási Domokos 100, Fodor János I. 50, Molnár Albert 50, Széll Sándor 50, Simó József 50, Id. Lengyel Péter 50 Leut. Az egyházközség által március hó 16-án rendezett mulatság szépen sikerült mind erkölcsileg, mind anyagilag. Az egyházi élet szintén egyre fokozódik. Bár templom nincs, a reformátusokkal testvéri egyetértésben élnek. Miként karácsony előtt, ugy most is velük egyetértésben egy böjti istentiszteleti sorozat állapittatott meg, melyen szerepelnek a helyi református és unitárius lelkészek mellett a lónyai, petrozsényi és vulkáni ref. lelkészek és a petrozsényi unitárius lelkész.

Vulkánban nagy várakozással tekintettek az uj harmonium érkezése elé, hogy már husvétkor ennek hangja tegye emelkedettebbé az ünnepszentelést.

Adományok a brassói unitárius templomépités céljára 1922. évtől, a rendszeres gyüjtés megkezdésétől a következő szives adományok folytak be, melyeket a beérkezés sorrendjében az alábbiakban hálás köszönettel nyugtázunk: Jakab Mózes 40, Fazakas János 10, Kelemen Mártonné 160, Máthé Margit 40, Gergely Sándorné utján 50, Br. Petrichevich Horváth Kálmán 100, Ferencz István és neje 200, Kövendi Mihály 200, Ilyés Lajos 10, Tóth Ferenc 1200, Horváth András 50, Nagy János vasutas 25, Jancsó János 20, Bartha Miklós 900, Gagyi Dénes 300, Szabó János korcsm. 600, Kerekes Dávid 431, Gálfalvi Kálmán 480, Incze Zsigmond 1000, Szabó Sámuel cfr. 360, Pál János 250, Mészáros Lajosné 100, Nagy János cipész 340, Kovács Lajos lelkész 460, Albert Károly 160, Andrássy Árpád 320, Budor Mihály 40, Csatlós András 90, Csere Samu 120, Gocsman Béla 220, Major Áron 80, Musán Istvánné 120, Szentpáli Albert 120, Székely Károly 10, összesen 8606 Leu. Brassó, 1924. február 20. *Kovács Lajos* lelkész. Folytatjuk-

A kiadóhivatal üzenete. P. S., Mu. J., L. Szgy. és többen is panaszolják, hogy a lapot nem kapják. Biztositathatjuk, hogy minden felszólalást azonnal elintézünk. A sepsisztgyörgyi eset páratlan, mert oda ugyanazt a számot háromszor is megküldöttük s mégis jött a jogos panasz. Igaza lehet P. S.-nek, hogy „egyik jó lesz nekem“ jelige alatt valahol fölfogják. Hiszen ha valaki annyira óhajtja olvasni az *Unitárius Közlöny*-t és fizetni nem tud, szivesen küldjük ingyen. *Olvasóink nagy szolgálatot tesznek,* ha az elolvasott példányt 5 banis bélyeggel ellátva visszaküldik, hogy a később jelentkezőket kielégithessük. — Magunknak szolgálunk, ha terjesztjük az *Unit. Közlönyt.*

Hirdetés. Telmann Béla uridivat termében **papi palástok** mérsékelt áron készülnek, mely célra a szabályszerü anyag állandó raktáron van. **Brassó, Lópiac 1. szám.**

Hivatalos közlemények.

XXXII. Sz. 1301/1924. eln. Körirat esperes, lelkész afiaihoz, főgimn. igazgatóságához és iskolaszékekhez az állami hivatalos ünnepek tárgyában. Hivatkozással az Unitárius Közlöny f. évi márciusi számában 544/1924. sz. alatt megjelent köriratomra felhivom lelkész afiait, hogy az ott közölt ünnepek napjait és az ünnepi istentiszteletek idejét a szószékről hozzák a hivek tudomására; továbbá, hogy román-magyar szöveggel küldjék meg a helybeli polgári és katonai hatóságoknak és az iskolák igazgatóságainak a következő hivatalos értesitést: „Van szerencsém értesiteni, hogy a Vallásügyi Miniszter ur 67.579/1923. sz. rendelete és egyházi főhatóságom 544/1924. sz. rendelkezése szerint egyházunk templomában évenként a következő állami ünnepeken tartunk istentiszteletet: (Felsorolandók az 544/1924. sz. köriratomban megnevezett ünnepek). Az istentisztelet mindenkor délelőtt 10 órakor tartatik s kezdetét a szokásos harangozással adjuk tudtul a hiveknek.

Fogadja stb.

(Dátum) lelkész.

(Román szöveg) Am onoare a Vă aduce la cunoştinţa, cumcă în sensul ordinului No. 67.579/1923. al Ministerului Cultelor şi Artelor, precum în sensul circularului No. 544/1924. al autorităţii mele superioare bisericeşti, se ţin în biserica comunităţii noastre în fiecare an servicii divine în urmatoarele zile de sărbători naţionale: I. Sărbătorile naţionale când se oficizează Te Deum în toată ţara şi se suspendă serviciul: 1. Unirea Principatelor 24. Ianuarie (6 Februarie). 2. Ziua Eroilor (Inaltarea Domnului). 3. Proclamarea Independenţii 10/23 Maiu. II. Aniversările Familiei Regale la care se oficizeaza Te Deum în toată ţara fără suspendarea serviciului: 1. 22 Iulie (4 August) onomastica Majestăţii Sale Regelui. 2. 11/24 August, ziua naşterii Majestăţii Sale Regelui. 3. 3/16 Octomvrie, ziua naşterii M. S. R. Principele Mostenilor. 4. 16/29 Octomvrie, ziua naşterii M. S. Regina. Serviciul divin se ţine în fiecare caz la orele 10 a. m. şi începutul se comunică credincioşilor după uz cu sunetul clopotului.

Primiţi Vă rog, asigurarea stimei mele.

(Datum) preot.

Felekezeti iskoláink előljáróságait pedig felhivom, hogy a fennebbi ünnepeket tartsák nyilván s a tanárok (tanitók) a tanulókat vezessék templomba, illetőleg azokon az ünnepeken, melyek munkaszünettel ülendők meg, adjanak szünnapot, de templomba mind a tanárok (tanitók), mind a növendékek kötelesek elmenni. Kolozsvárt, 1924. április 14-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXIII. Sz. 1711/1923. Körirat tanitó afiaihoz. E. K. Tanács nevelésügyi bizottság javaslatára Pál Elek székelykereszturi róm. kath. tanitó urnak A magyar nyelv és helyesirás gyakorlókönyve c. müvét tanitó afiainak segédkönyvül való használat céljából figyelembe ajánlja. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXIV. Sz. 1368/1924. Körirat tanitó afiahoz. Figyelmükbe ajánlom az augusztusi román nyelvü tanitói vizsgák könnyebb letehetése végett Gyerkes Mihály áll. ig. tanitó és Buna Anna ref. tanitónő „Román vizsgák könyve" cimü müvét, mely a román nyelv és irodalom, földrajz, történelem, alkotmánytan anyagát kérdések és feleletek alakjában román és magyar nyelven röviden feldolgozva adja és a „Tanitók Lapja" kiadóhivatalának kiadásában jelenik meg Székelyudvarhelyen 50 leu árral. Az öt rész külön is kapható 12—12 leuért; az első rész már megjelent, a többi nyomtatás alatt van. Kolozsvárt, 1924. ápr. 23. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXV. Ad. 1077—1924. Körirat lelkész afiaihoz. Az Unitárius Közlöny áprilisi számában XXV. sz. alatt megjelent köriratom kiegészitéséül közlöm, hogy az uj Énekeskönyv mellett a régit nem lehet használni. Kérem ezt a megrendeléseknél figyelembe venni s ahol szükséges, a pótmegrendeléseket megtenni. A pótjelentések és egyes egyházközségektől a késedelmes jelentések május hó 15-ig mulhatatlanul beküldendők. Kolozsvár, 1924. április hó 23-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXVI. Sz. 275/1924. U. P. Pályázati hirdetés lelkészi állásra. Ujszékelyi egyházközségünkben ürességben levő lelkészi állásra ezennel pályázatot hirdetek. Javadalom: 1. 120—135 kalangya buza; 2. 300 véka csős tengeri; 3. kl. 2700—2900 L fakepeváltság; 4. 7 hold tagositott birtok haszonélvezete; 5. 3 szoba, konyha, kamara, mellékhelyiségekből álló természetbeni lakás. Pályázók kérvényeiket kellően felszerelve folyó évi május 20-ig adják be Katona Ferenc esperes urnak Firtosmartonos. Kolozsvárt, 1924. ápr. hó 25-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | **Szerkesztő: PAP DOMOKOS**

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 100 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.

KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

Nyomatott „Korvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca)17 sz.